

III. Hospodaření územních rozpočtů

Vedle ekonomického vývoje, který se bezprostředně odráží v příjmech územních rozpočtů především prostřednictvím sdílených daňových příjmů, provází jejich hospodaření od počátku roku také některé změny vyplývající z legislativních úprav. Jedná se zejména o změny v rozpočtování některých sociálních dávek, dále o změny v daňové oblasti a v oblasti zdanění hazardu. V hospodaření územních rozpočtů se stejně jako v předchozím roce promítají také úsporná opatření zapracovaná ve státním rozpočtu.

V souvislosti s novelizací některých sociálních zákonů (Sociální reforma I.) dochází od roku 2012 ke změnám kompetencí v sociální oblasti, které mimo jiné znamenají zásadní snížení transferů ze státního rozpočtu do obecních rozpočtů. Obce již nezprostředkovávají výplatu nepojistných sociálních dávek poskytovaných dosud jako transfery ze státního rozpočtu obcím (dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky osobám se zdravotním postižením, příspěvek na péči). Tato působnost přešla od počátku tohoto roku na Úřad práce ČR, a proto prostředky na výše uvedené dávky již nebyly rozpočtovány v kapitole MPSV jako transfer obcím. Převod působností v sociální oblasti z obcí na úřady práce se projevil i ve snížení objemu příspěvku na výkon státní správy pro obce s rozšířenou působností a dále zrušením dosavadní dotace pro obce s rozšířenou působností „Navýšení příspěvku na výkon státní správy v oblasti sociálních služeb pro obce s rozšířenou působností a hl.m. Prahu“ v kapitole VPS.

V daňové oblasti se územních rozpočtů dotkla novela zákona o dani z přidané hodnoty provedená zákonem č. 370/2001 Sb., která s účinností od 1.1.2012 zvýšila sníženou sazbu této daně z 10 % na 14 %. V souvislosti s touto změnou došlo i ke změně parametrů rozpočtového určení daní - pro státní rozpočet 71,78 % celostátního výnosu, pro obce 19,93 % a pro kraje 8,29 % tak, aby dopad na obce a kraje byl příjmově neutrální.

Zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty se na druhé straně promítá i na výdajové straně rozpočtů obcí, dobrovolných svazků obcí, krajů a regionálních rad regionů soudržnosti. Dopady na jednotlivé rozpočty se liší především podle rozsahu a struktury zajišťovaných služeb a činností. Změna výše snížené sazby se týká například výdajů na zajištění dopravní obslužnosti, oprav bytového fondu, svozu odpadů, dodávek vody a tepla apod.

Další změna, která se dotýká výhradně rozpočtů obcí, je změna v oblasti daně z nemovitostí. Od 1. ledna tohoto roku nabyla účinnosti novela zákona o dani z nemovitostí, kterou se novým předmětem daně z pozemků se speciální sazbou daně stávají zpevněné plochy pozemků, které jsou užívány k podnikatelské činnosti či v souvislosti s ní. Změna vytváří předpoklady pro vyšší inkaso příjmů z této daně pro obce, na jejichž území se nachází např. rozsáhlé skladové prostory.

Příjmem rozpočtu obcí se v tomto roce nově stala část odvodu z loterií a jiných podobných her. Novela zákona o loteriích účinná od 1. ledna 2012 zásadním způsobem změnila odvodové povinnosti provozovatelů loterií a jiných podobných her, dosavadní právní úprava zahrnující odvod na veřejně prospěšný účel byla nahrazena odvodem z loterií a jiných podobných her, a současně stanovila obce jako příjemce části výnosů odvodu z loterií. Odvod je tvořen dvěma dílčími odvody, kterými jsou odvod z loterií a odvod z výherních hracích přístrojů a jiných technických herních zařízení.

Vedle výše uvedených změn, které ovlivňují především výši příjmů a výdajů jednotlivých subjektů územních rozpočtů, došlo v tomto roce k několika změnám v metodice zatřídění některých příjmů a výdajů do jednotlivých položek rozpočtové skladby, případně i ke vzniku nových položek (v souvislosti se dvěma posledními novelami vyhlášky č. 323/2002 Sb.,

o rozpočtové skladbě). Tyto změny částečně ovlivňují možnost přímého meziročního srovnání vykázaných hodnot a v následujícím textu budou komentovány.

Ve státním rozpočtu na rok 2012 bylo předpokládáno, že trend deficitního hospodaření územních rozpočtů jako celku bude pokračovat i v roce 2012. Celkový schodek za územní rozpočty byl predikován ve výši - 3,9 mld. Kč. Záporný výsledek hospodaření byl předpokládán v případě obcí (- 6,1 mld. Kč) a dobrovolných svazků obcí (- 0,2 mld. Kč), naopak přebytek byl předpokládán u krajů (2,2 mld. Kč) a regionálních rad regionů soudržnosti (0,2 mld. Kč).

Výsledky hospodaření územních rozpočtů za celý rok 2012 budou záviset především na vývoji ekonomické situace a zejména daňových příjmů, které tvoří významný zdroj jejich rozpočtů. Důležitý vliv bude mít rovněž objem transferů poskytnutých ze státního rozpočtu. Z hlediska současné ekonomické situace se předpokládá, že bude pokračovat mírně deficitní hospodaření.

Následující hodnocení plnění příjmů a výdajů krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad za 1. pololetí 2012 je provedeno samostatně k rozpočtu po všech změnách, tj. k tzv. konečnému rozpočtu (dále jen k rozpočtu), který vedle změn souvisejících s provedenými rozpočtovými opatřeními zahrnuje také změny vyplývající z promítnutí nároků z nespotebovaných výdajů organizačních složek státu.

1. Celkové výsledky hospodaření krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad regionů soudržnosti

Celkové konsolidované příjmy krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí (dále jen DSO) a regionálních rad regionů soudržnosti (dále jen regionální rady) dosáhly ke konci 1. pololetí tohoto roku **201,4 mld. Kč**, což představuje plnění předpokladů rozpočtu 51,1 %. Proti stejnému období loňského roku byly celkové příjmy územních rozpočtů nižší o 2,0 mld. Kč. Při srovnávání výsledků letošního a loňského pololetí je však nutné přihlídnout k metodickým změnám v oblasti rozpočtové skladby a v rozpočtování některých transferů ze státního rozpočtu, které od počátku tohoto roku výrazně ovlivňují výši transferů přijatých do rozpočtů obcí a krajů a tím i výši celkových příjmů územních rozpočtů, a neumožňují proto přímé meziroční srovnání dosažených výsledků jak na straně příjmů, tak i na straně výdajů (viz dále).

Z hlediska jednotlivých částí příjmů územních rozpočtů byl nejvyšší nárůst zaznamenán u daňových příjmů, jejichž objem byl proti prvnímu pololetí loňského roku vyšší o 3,0 mld. Kč (o 3,1 %), růst byl dále vykázan také u nedaňových příjmů¹⁷ (o 0,6 mld. Kč) a kapitálových příjmů (o 0,6 mld. Kč). Celkový objem přijatých transferů dosáhl 81,9 mld. Kč, což je o 6,2 mld. Kč méně nežli v pololetí loňského roku. V tomto vývoji se protichůdně promítají dva vlivy. Především je to změna rozpočtování nepojistných sociálních dávek, která znamená snížení objemu transferů převáděných ze státního rozpočtu do rozpočtů obcí (v roce 2011 činily výdaje obcí na tyto dávky zhruba 25,0 mld. Kč). Dále pak nový způsob převodu prostředků na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji, který se týká pouze časového rozložení a v hodnoceném období se naopak projevil ve zvýšení objemu transferů přijatých do rozpočtů krajů. Na rozdíl od minulých let, kdy byl prováděn převod záloh na čtvrtletí, jsou nyní zálohy převáděny vždy pouze na dva měsíce (zatímco v roce 2011 byla většina záloh na 3. čtvrtletí zaslána až v červenci, letos byly zálohy plateb na regionální školství za červenec a srpen převedeny již v červnu, odhadovaný dopad činí zhruba 10,0 mld. Kč).

¹⁷ Způsobeno změnou metodiky vykazování úrokových příjmů a výdajů z finančních derivátů (vliv +0,7 mld.).

Tabulka č. 65: Bilance příjmů a výdajů územn. rozpočtů k 30.6.2012 po konsolidaci¹⁸ (v mil. Kč)

	územní rozpočty celkem				stupně územních rozpočtů skutečnost k 30.6.2012		
	skutečnost k 30.6.2011	rozpočet 2012 po změnách	skutečnost k 30.6.2012	% plnění rozpočtu	obce a DSO	kraje	RRRS
Příjmy celkem	203 416,9	394 221,8	201 394,8	51,1	121 464,1	79 418,3	7 857,2
z toho:							
Daňové příjmy	96 290,1	195 050,0	99 269,7	50,9	76 480,0	22 789,7	.
Nedaňové příjmy	15 363,2	33 340,0	15 969,5	47,9	13 892,4	2 550,6	91,7
Kapitálové příjmy	3 713,2	10 270,0	4 337,3	42,2	4 168,1	169,2	0,0
Přijaté transfery	88 077,0	155 561,8	81 921,4	52,7	26 924,0	53 988,8	7 765,5
Výdaje celkem	185 991,3	398 067,0	179 920,4	45,2	103 922,4	77 459,6	5 859,9
z toho:							
Běžné výdaje	154 348,0	291 396,3	151 438,0	52,0	82 397,1	71 565,8	559,7
Kapitálové výdaje	31 643,3	106 670,7	28 482,4	26,7	21 525,3	5 893,8	5 300,2
Saldo příjmů a výdajů	17 425,6	-3 845,2	21 474,4	.	17 541,7	1 958,7	1 997,3

Výši transferů přijatých územními rozpočty částečně ovlivňují i úsporná opatření zapracovaná ve státním rozpočtu ve vztahu k rozpočtům krajů a obcí, a také pokračující zpomalení dynamiky čerpání prostředků z fondů EU na úrovni regionálních rad.

Nárůst objemu celkových příjmů ve srovnání s pololetím loňského roku byl vykázán u krajů (o 9,2 mld. Kč) a regionálních rad (o 0,9 mld. Kč), příjmy obcí a DSO byly naopak nižší o 13,2 mld. Kč.

Struktura hlavních zdrojů financování jednotlivých částí územních rozpočtů zůstává dlouhodobě stabilní. Hlavním zdrojem financování krajů jsou transfery ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů regionálních rad, které ve sledovaném období tvořily 67,8 % celkových příjmů krajů. U obcí jsou hlavním zdrojem financování daňové příjmy, které se na celkových příjmech podílely ve výši 63,9 %, financování činnosti dobrovolných svazků obcí je zajišťováno především transfery z různých úrovní veřejných rozpočtů, které tvořily 74,7 % celkových příjmů. Činnost regionálních rad je téměř výhradně financována prostřednictvím transferů ze státního rozpočtu určených na financování programů spolufinancovaných z fondů EU, ve sledovaném období tvořily 96,1 % jejich celkových příjmů.

Celkové výdaje územních rozpočtů činily **179,9 mld. Kč** (plnění rozpočtu 45,2 %). Proti pololetí loňského roku byly výdaje nižší o 6,1 mld. Kč, k poklesu došlo jak v části běžných výdajů, kde se promítla zejména změna kompetencí v sociální oblasti, tak i v části kapitálových výdajů, kde pokračoval pokles investičních aktivit na úrovni územních rozpočtů (v pololetí 2010 činil objem kapitálových výdajů územních rozpočtů 38,3 mld. Kč, v pololetí roku 2011 to bylo 31,6 mld. Kč a v letošním pololetí 28,5 mld. Kč).

Hospodaření územních rozpočtů skončilo přebytkem ve výši 21,5 mld. Kč, v pololetí předchozího roku činil přebytek hospodaření územních rozpočtů 17,4 mld. Kč. Kladného

¹⁸ Z důvodu konsolidace, jejímž smyslem je očistit údaje o rozpočtu nebo skutečnosti peněžních operací o interní přesuny peněžních prostředků uvnitř jednotky nebo mezi jednotkami na úrovni sumářů, za které se operace sledují, je součet na úrovni republiky odlišný od součtu jednotlivých úrovní, tj. obcí a DSO, krajů a regionálních rad. Příjmové, výdajové a finanční operace, které jsou předmětem konsolidace spolu s uvedením úrovně, na které se konsolidace provádí, stanovuje vyhláška č. 449/2009 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti.

salda bylo dosaženo na všech úrovních územních rozpočtů: v rozpočtech krajů 2,0 mld. Kč, v rozpočtech obcí a DSO 17,5 mld. Kč a v rozpočtech regionálních rad 2,0 mld. Kč.

Stav finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtového hospodaření krajů, obcí a DSO (bez příspěvkových organizací) a regionálních rad dosáhl celkem **91,9 mld. Kč**, což je proti stejnému období minulého roku o 2,7 mld. Kč více. Vyšší stav finančních prostředků na bankovních účtech vykázaly pouze obce a DSO, v případě krajů a regionálních rad objem prostředků na bankovních účtech zůstal zhruba stejný jako v pololetí minulého roku.

Tabulka č. 66: Stav finančních prostředků na bankovních účtech krajů, obcí a DSO a regionálních rad k 30.6. (v mld. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
kraje	2,1	5,4	6,1	5,3	10,1	13,0	29,3	31,5	29,2	16,7	16,6
obce a DSO	33,2	41,3	46,8	48,4	60,4	65,3	76,2	76,7	72,6	69,7	72,5
regionální rady	0,8	2,7	2,3	3,4	2,8	2,8
Celkem	35,3	46,7	52,9	53,7	70,6	79,1	108,2	110,5	105,2	89,2	91,9

2. Příjmy a výdaje krajů

Celkové příjmy rozpočtů krajů dosáhly ve sledovaném období **79,4 mld. Kč**, proti pololetí předchozího roku byly vyšší o 9,2 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 56,6 %). Vykázaný nárůst příjmů byl způsoben především vyšším objemem přijatých neinvestičních transferů v souvislosti s časovým posunem převodu části záloh na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji na období 3. čtvrtletí.

Tabulka č. 67: Příjmy krajů v 1. pololetí 2012 (v mil. Kč)

	skutečnost k 30.6.2011	rozpočet 2012		skutečnost k 30.6.2012	% plnění rozpočtu	Index 2012/ 2011
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	22 262,5	47 300,0	47 300,0	22 789,7	48,2	102,4
z toho:						
daně z příjmů fyzických osob	5 478,1	11 500,0	11 500,0	5 805,7	50,5	106,0
daně z příjmů právnick. osob	5 180,6	11 000,0	11 000,0	6 531,0	59,4	126,1
daň z přidané hodnoty	11 589,5	24 800,0	24 800,0	10 440,7	42,1	90,1
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	2 497,8	4 880,0	4 880,0	2 550,6	52,3	102,1
III. Kapitálové příjmy	243,0	570,0	570,0	169,2	29,7	69,6
Vlastní příjmy	25 003,3	52 750,0	52 750,0	25 509,5	48,4	102,0
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	45 237,0	89 040,8	87 604,4	53 988,8	61,6	119,3
Příjmy celkem (po konsolidaci)	70 240,3	141 790,8	140 354,4	79 418,3	56,6	113,1

Vlastní příjmy krajů, které zahrnují daňové příjmy, nedaňové příjmy a kapitálové příjmy, dosáhly celkem **25,5 mld. Kč**, proti pololetí loňského roku byly vyšší zhruba o 0,5 mld. Kč. Vzhledem k vyššímu objemu přijatých transferů byl podíl vlastních příjmů na celkových příjmech krajů výrazně nižší, dosáhl 32,1 %, což je o 8,9 procentního bodu méně nežli v pololetí předchozího roku.

Daňové příjmy krajů dosáhly celkem **22,8 mld. Kč**, ve srovnání s pololetím předchozího roku byly vyšší o 0,5 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu činilo 48,2 %).

Nárůst daňových příjmů byl vykázán především u **daně z příjmů právnických osob**, která byla zaúčtována ve výši **6,5 mld. Kč**, tj. o 1,3 mld. Kč více nežli v pololetí loňského roku, plnění předpokladů rozpočtu činilo 59,4 %.

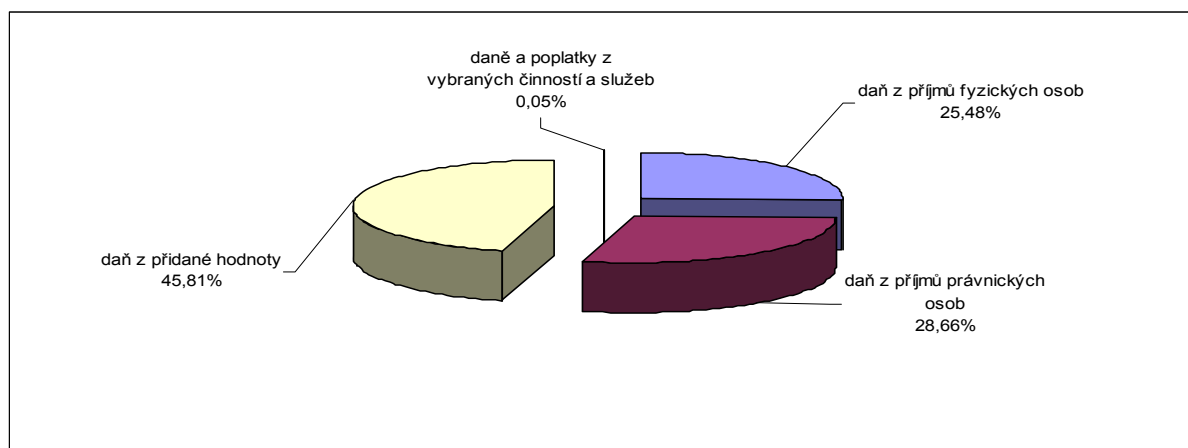
Daň z příjmů fyzických osob činila **5,8 mld. Kč**, což je o 0,3 mld. Kč více nežli ve srovnatelném období loňského roku. V rámci této daně došlo ke zvýšení příjmů u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daně z kapitálových výnosů, inkaso daně příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti zaostalo za úrovní dosaženou v loňském pololetí.

Výnos **daně z přidané hodnoty**, která tvoří nejvýznamnější součást sdílených daňových příjmů krajů, dosáhl ve sledovaném období **10,4 mld. Kč**, což znamená pokles proti pololetí předchozího roku o 1,2 mld. Kč a plnění předpokladů rozpočtu pouze ve výši 42,1 %.

Ve státním rozpočtu na rok 2012 byl předpokládán nárůst příjmů z daně z přidané hodnoty proti skutečnosti roku 2011 až o 15,5 %. V prvním pololetí tohoto roku však dosažené inkaso DPH nejenže nenaplnilo předpoklady růstu, ale naopak došlo k jeho meziročnímu poklesu. Nepříznivý dopad neplnění předpokládaného inkasa DPH do příjmů rozpočtů krajů byl dále prohlouben sníženým podílem krajů na hrubém výnosu z DPH z 8,92 % na 8,29%.

Daně a poplatky z vybraných činností a služeb, které tvoří jen velmi malou část celkových daňových příjmů krajů, činily 12,3 mil. Kč (rozhodující část tvoří správní poplatky).

Graf č. 32: Daňové příjmy krajů k 30.6.2012

Nedaňové příjmy krajů dosáhly v souhrnu **2,5 mld. Kč**, což je zhruba stejná výše jako v pololetí loňského roku. Plnění předpokladů rozpočtu činilo 52,3 %. V rámci nedaňových příjmů byl vykázán mírný nárůst u odvodů příspěvkových organizací a příjmů z vlastní činnosti, naopak ke snížení došlo u příjmů z prodeje nekapitálového majetku a příjmů z pronájmu majetku.

Kapitálové příjmy krajů byly vykázány ve výši **0,2 mld. Kč** (plnění předpokladů rozpočtu 29,7 %). Ve srovnání s pololetím loňského roku byl objem kapitálových příjmů nižší o 0,1 mld. Kč.

Objemově nejvýznamnější zdroj financování krajských rozpočtů představují **transfery** poskytované ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů regionálních rad. Do konsolidovaných přijatých transferů patří také některé převody z vlastních fondů.

Celkový objem transferů přijatých do rozpočtů krajů činil **54,0 mld. Kč**, což je o 8,7 mld. Kč více nežli v pololetí předchozího roku (plnění předpokladů rozpočtu 61,6 %). Výši transferů převedených do rozpočtů krajů značně ovlivnil již zmíněný časový posun převodu záloh na přímé náklady ve školství.

Ze státního rozpočtu jsou krajům poskytovány transfery z kapitoly Všeobecná pokladní správa, které zahrnují příspěvek na výkon státní správy v rámci finančního vztahu státního

rozpočtu k rozpočtům krajů, tzv. ostatní dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa a dále transfery z ostatních kapitol státního rozpočtu.

Příspěvek na výkon státní správy v přenesené působnosti byl ve státním rozpočtu stanoven ve výši 1,0 mld. Kč. V konstrukci příspěvku na výkon státní správy nedošlo k zásadním změnám. Stanovený objem příspěvku pro rok 2012 reflektuje krácení provedené v roce 2011 a dále reaguje na novelizaci zákonů v sociální oblasti, a to snížením objemu v úhrnu o 38,7 mil. Kč. Příspěvek na výkon státní správy nebyl stejně jako v předchozích dvou letech valorizován. Do konce června tohoto roku přijaly kraje ze státního rozpočtu z kapitoly Všeobecná pokladní správa v rámci finančního vztahu 0,5 mld. Kč.

Ostatní dotace poskytované krajům z kapitoly Všeobecná pokladní správa jsou v rozpočtu na rok 2012 stanoveny v celkové výši 0,4 mld. Kč. Neinvestiční prostředky ve výši 0,3 mld. Kč jsou zahrnuty v ukazateli „Další prostředky pro územní samosprávné celky“ a jsou určeny na tituly, které v etapě přípravy návrhu rozpočtu nelze rozpočtovat u konkrétních příjemců (např. prostředky na výdaje stanovené zvláštními zákony nebo dalšími právními předpisy). Investiční prostředky ve výši 0,1 mld. Kč zahrnuté v ukazateli „Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem“ jsou určeny na majetkové vypořádání pozemků pod silnicemi II. a III. tříd (usnesení vlády č. 1059/2005). V rámci ostatních dotací z kapitoly Všeobecná pokladní správa bylo v průběhu pololetí krajům převedeno 0,2 mld. Kč, přičemž se jednalo pouze o dotace neinvestiční.

Nejvýznamnější zdroj příjmů krajských rozpočtů představují transfery poskytované přímo z rozpočtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů. V průběhu pololetí přijaly kraje ze státního rozpočtu (bez kapitoly VPS) a státních fondů finanční prostředky v celkové výši 51,8 mld. Kč, což je o 8,3 mld. Kč více nežli v pololetí loňského roku (vliv časového posunu převodů záloh na přímé náklady ve školství).

Z kapitoly **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** přijaly kraje transfery ve výši 49,8 mld. Kč (v loňském pololetí 41,2 mld. Kč), převážnou část tvořily neinvestiční prostředky určené především na přímé náklady škol (platy, výdaje na učební pomůcky a školní potřeby, výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, služby apod.). Další prostředky byly použity v rámci programů zaměřených na rozvoj a zkvalitnění vzdělávání, na opatření v oblasti rovných příležitostí dětí a žáků, včetně dětí a žáků se specifickými vzdělávacími potřebami, dále na program sociální prevence, prevence kriminality apod.

Kraje přijaly z rozpočtu kapitoly **Ministerstva dopravy** finanční prostředky v celkové výši 0,9 mld. Kč. Oproti srovnatelnému období předchozího roku to bylo o 0,3 mld. Kč méně. V rámci neinvestičních transferů směřovaly prostředky na příspěvek na ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní drážní dopravy.

Tabulka č. 68: Přehled o transferech a půjčkách přijatých krajskými úřady ze státního rozpočtu a ze státních fondů v 1. pololetí 2012 (mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Ministerstvo zahraničních věcí	0,8	0,8		
Ministerstvo obrany	1,9	1,9		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	592,6	583,6	9,0	
Ministerstvo vnitra	138,8	90,0	48,8	
Ministerstvo životního prostředí	101,4	43,4	58,0	
Ministerstvo pro místní rozvoj	12,4	3,3	9,1	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	1,9	1,2	0,7	
Ministerstvo dopravy	877,6	877,6		
Ministerstvo zemědělství	52,2	9,7	42,5	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	49 807,7	49 605,7	202,0	
Ministerstvo kultury	41,1	36,4	4,7	
Ministerstvo zdravotnictví	7,4	7,4		
Národní fond	147,2	114,4	32,8	
VPS - transfery v rámci souhrn. dotačního vztahu	499,9	499,9		
VPS - ostatní transfery	201,7	200,4	1,3	
Státní fond životního prostředí	9,9	7,0	2,9	
C e l k e m	52 494,5	52 082,7	411,8	0,0

Finanční prostředky, které kraje obdržely z kapitoly **Ministerstva práce a sociálních věcí** ve výši 0,6 mld. Kč, byly realizovány jednak v rámci operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, který je zaměřen na snížení nezaměstnanosti a zlepšení struktury pracovních míst a rovněž na neinvestiční nedávkové transfery poskytované podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Další prostředky byly uvolněny v rámci transferů na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Navíc Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolnilo příspěvkovým organizacím zřízeným kraji přímo (bez prostřednictví rozpočtu kraje) v rámci dotačního titulu neinvestiční nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách finanční prostředky v celkovém objemu 1,8 mld. Kč.

Z kapitoly **Ministerstva vnitra** obdržely kraje finanční prostředky ve výši 0,1 mld. Kč, které byly uvolněny v rámci neinvestičních transferů do oblasti požární ochrany. Dalšími prostředky byly podpořeny například projekty zaměřené na zvýšení kvality řízení v úřadech územní správy a projekty prevence kriminality. Investiční oblast byla posílena o prostředky na zavádění informačních a komunikačních technologií.

Celkové výdaje krajů v prvním pololetí dosáhly **77,5 mld. Kč** (plnění rozpočtu 56,1 %). Ve srovnání s pololetím loňského roku výdaje vzrostly o 10,8 mld. Kč.

Běžné výdaje vykázaly kraje ve výši **71,6 mld. Kč**, což bylo proti pololetí předchozího roku o 10,5 mld. Kč více. Nárůst se téměř výhradně týkal neinvestičních transferů, které jsou poskytovány jako dotace na tzv. „přímé náklady“ pro školy a školská zařízení zřizovaná kraji, obcemi a soukromými zřizovateli (podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, kraj rozepisuje a přímo přiděluje dotace předškolním zařízením, školám a školským zařízením) a souvisel s časovým posunem převodu záloh na regionální školství.

Tabulka č. 69: Výdaje krajů k 30. červnu v letech 2010 – 2012 (v mil. Kč)

	2010	2011	2012	Index	
				2011/ 2010	2012/ 2011
I. Běžné výdaje	60 649,5	61 023,0	71 565,8	100,6	117,3
Z toho:					
Platy a ostatní platby za provedenou práci	1 034,9	1 058,6	1 123,5	102,3	106,1
Nákup materiálu	124,6	121,4	125,3	97,4	103,2
Nákup vody, paliv, energ., služeb a ost. nákupy	2 191,9	2 162,0	2 355,3	98,6	108,9
Výdaje na dopravní obslužnost	6 121,6	6 037,8	6 110,7	98,6	101,2
Neinvestiční transfery podnikatel. subjektům	1 867,1	1 890,8	1 937,3	101,3	102,5
Neinvestiční transfery nezisk. a podob. org.	21 479,5	20 757,9	1 180,1	96,6	.
Neinvestiční transfery příspěvk. a podob. org.	25 749,8	26 843,8	56 524,7	104,2	.
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	254,1	50,3	69,4	19,8	138,0
II. Kapitálové výdaje	7 445,5	5 643,0	5 893,8	75,8	104,4
Z toho:					
Investiční nákupy a související výdaje	3 981,6	2 973,1	3 164,8	74,7	106,4
Investiční transfery podnikatel. subjektům	163,3	295,0	474,1	180,6	160,7
Investiční transfery nezisk. a podobným org.	40,0	59,2	51,7	148,0	87,3
Investiční transfery příspěvk. organizacím	2 225,1	1 103,7	1 173,9	49,6	106,4
Investiční transfery veř. rozp. územní úrovně	378,6	648,1	610,3	171,2	94,1
Výdaje celkem	68 095,0	66 666,0	77 459,6	97,9	116,2

Objemově nejvýznamnější položkou výdajů krajů jsou neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím, jejichž celkový objem činil 56,5 mld. Kč, z toho příspěvky a transfery organizacím, kterých jsou kraje zřizovateli, činily 27,8 mld. Kč a transfery cizím příspěvkovým organizacím činily 28,6 mld. Kč. Přímé porovnání výše jednotlivých položek transferů mezi pololetím letošního a loňského roku komplikuje metodická změna v zařazení podle rozpočtové skladby platná od počátku tohoto roku (Tabulka č. 69 – meziroční změny na položkách „Neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím“ a „Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím“). Metodika vykazování finančních toků ve školství v roce 2012 vypracovaná Ministerstvem financí a schválená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nově předepisuje pro posílání finančních prostředků na přímé náklady pro základní školy a mateřské školy zřizované obcí použití položky 5339 Neinvestiční transfery cizím příspěvkovým organizacím (dosud byla používána položka 5229 neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím).

Výdaje krajů na dopravní obslužnost činily 6,1 mld. Kč a proti pololetí loňského roku se zvýšily o 0,1 mld. Kč.

Pokud jde o ostatní běžné výdaje, byl vykázán nárůst ve všech základních položkách, nejvyšší pak u výdajů na nákup vody, paliv a energie, což ovlivnil růst snížené sazby daně z přidané hodnoty a dílem také centrální nákupy služeb v některých krajích.

Kapitálové výdaje krajů dosáhly 5,9 mld. Kč a proti pololetí předchozího roku mírně vzrostly (o 0,3 mld. Kč). Dosavadní plnění předpokladů rozpočtu dosáhlo 32,6%.

Růst výdajů byl vykázán ve většině položek. Výdaje na investiční nákupy a související výdaje činily 3,2 mld. Kč, investiční transfery příspěvkovým organizacím 1,2 mld. Kč a investiční transfery podnikatelským subjektům 0,5 mld. Kč (ve všech položkách nárůst o 0,2 mld. Kč). Vzrostly také výdaje na nákup akcií a majetkových podílů. Naproti tomu se proti pololetí loňského roku mírně snížily výdaje na investiční transfery neziskovým a podobným

organizacím, transfery veřejným rozpočtům územní úrovně a také objem investičních půjček zřízeným příspěvkovým organizacím (o 0,2 mld. Kč).

Přes mírný nárůst celkového objemu kapitálových výdajů proti pololetí loňského roku zůstaly investiční výdaje zhruba o 1,5 mld. Kč nižší nežli v pololetí roku 2010.

Hospodaření krajských rozpočtů v 1. pololetí skončilo s přebytkem ve výši 2,0 mld. Kč, v loňském pololetí činil přebytek 3,6 mld. Kč.

3. Příjmy a výdaje obcí a DSO

Celkové příjmy obcí a DSO (dále jen obcí) dosáhly **121,5 mld. Kč**, jejich objem byl proti pololetí minulého roku nižší o 13,2 mld. Kč, plnění předpokladů rozpočtu dosáhlo 47,0 %. K poklesu příjmů došlo výhradně v části transferů, jejichž objem byl proti srovnatelnému období loňského roku nižší o 16,7 mld. Kč, a to především v souvislosti s již zmiňovaným přesunem výkonu státní správy v oblasti výplaty sociálních dávek. Pokles příjmů obcí se odrazil na výdajové straně jejich rozpočtů.

Vlastní příjmy tvořené daňovými, nedaňovými a kapitálovými příjmy dosáhly **94,5 mld. Kč**, což představuje 50,6 % úrovně předpokládané rozpočtem. Ve srovnání s pololetím minulého roku byl objem vlastních příjmů vyšší o 3,5 mld. Kč, růst byl vykázán ve všech třech položkách. Nárůst vlastních příjmů a současný pokles objemu přijatých transferů znamenaly výrazné zvýšení podílu vlastních příjmů na celkových příjmech obcí, podíl dosáhl 77,8% zatímco v loňském pololetí to bylo 67,6 %.

Daňové příjmy, které tvoří nejvýznamnější zdroj příjmů obecních rozpočtů, dosáhly **76,5 mld. Kč**, ve srovnání s pololetím minulého roku byly vyšší o 2,5 mld. Kč. Plnění předpokladů rozpočtu činilo 51,8 %, v loňském pololetí bylo plnění rozpočtu nižší (48,5 %).

Tabulka č. 70: Příjmy obcí a DSO v 1. pololetí 2012 (v mil. Kč)

	skutečnost k 30.6.2011	rozpočet 2012		skutečnost k 30.6.2012	% plnění rozpočtu	Index 2012/ 2011
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	74 027,5	147 750,0	147 750,0	76 480,0	51,8	103,3
z toho:						
daně z příjmů fyzických osob	15 189,7	32 400,0	32 400,0	16 303,3	50,3	107,3
daně z příjmů právnických osob	18 024,7	32 500,0	32 500,0	20 644,9	63,5	114,5
daň z přidané hodnoty	28 418,6	62 300,0	62 300,0	25 854,4	41,5	91,0
daně a poplatky z vybr.činností	7 222,5	11 850,0	11 850,0	7 879,6	66,5	109,1
daň z nemovitosti	5 169,7	8 700,0	8 700,0	5 797,5	66,6	112,1
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	13 516,1	29 270,0	29 270,0	13 892,4	47,5	102,8
III. Kapitálové příjmy	3 470,2	9 700,0	9 700,0	4 168,1	43,0	120,1
Vlastní příjmy	91 013,8	186 720,0	186 720,0	94 540,5	50,6	103,9
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	43 616,3	61 583,5	71 532,2	26 924,0	37,6	61,7
Příjmy celkem (po konsolidaci)	134 621,5	248 303,5	258 252,2	121 464,1	47,0	90,2

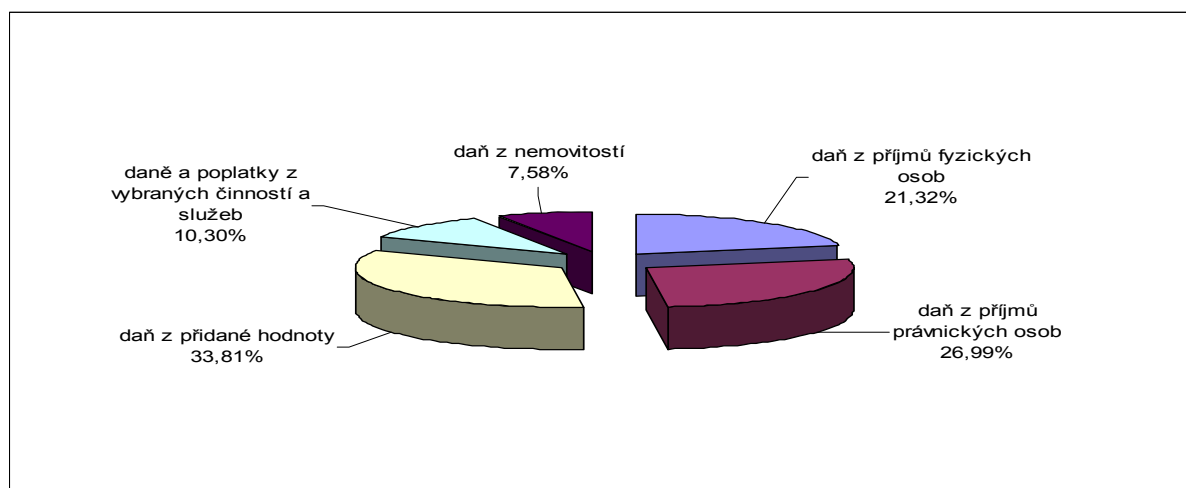
Celkový výnos **daně z příjmu fyzických osob dosáhl 16,3 mld. Kč**, což bylo o 1,1 mld. Kč více nežli ve stejném období loňského roku (plnění rozpočtu 50,3 %). Nárůst příjmů byl vykázán u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, která tvoří objemově nejvýznamnější část daně z příjmů fyzických osob. Její objem dosáhl 13,6 mld. Kč (nárůst o 0,8 mld. Kč). Růst příjmů byl vykázán také u daně z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů (zahrnuje daně z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů, případně i daně z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby), dosažený objem 1,4 mld. Kč

byl proti loňskému pololetí o 0,3 mld. Kč vyšší. Výnos daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti činil 1,3 mld. Kč a zůstal tak zhruba na úrovni dosažené v loňském pololetí (plnění předpokladů rozpočtu 56,9 %).

Daň z příjmů právnických osob byla zaúčtována ve výši **20,6 mld. Kč**, což znamená nárůst proti pololetí minulého roku o 2,6 mld. Kč (plnění rozpočtu 63,5 %). Zvýšení bylo vykázáno výhradně u daně z příjmů právnických osob zahrnující daň ze zisku a kapitálových výnosů, jejíž objem dosáhl 15,8 mld. Kč, to je o 3,2 mld. Kč více nežli v pololetí předchozího roku (plnění předpokladů rozpočtu 59,1 %). Naopak v případě daně z příjmů právnických osob za obce, kdy poplatníkem je obec, se výnos daně ve srovnání s pololetím minulého roku snížil, dosáhl 4,9 mld. Kč, což je téměř o 0,6 mld. Kč méně.

Výnos **daně z přidané hodnoty**, která je objemově nejvýznamnějším daňovým příjmem obecních rozpočtů, činil **25,9 mld. Kč**, což bylo o 2,6 mld. Kč méně nežli v pololetí minulého roku. Plnění předpokladů rozpočtu dosáhlo pouze 41,5 %. Neplnění předpokládaného celostátního inkasa daně z přidané hodnoty společně s provedenou změnou parametrů rozpočtového určení daní (v souvislosti s novelou zákona o DPH byl upraven podíl obcí na hrubém výnosu z DPH z 21,4 % na 19,93%), znamená pro obce citelný výpadek příjmů z daně z přidané hodnoty. V souvislosti s tím se také významně snížil podíl inkasa daně z přidané hodnoty na celkových daňových příjmech obcí, zatímco v loňském pololetí činil 38,4 %, v letošním pololetí to bylo 33,8 %.

Graf č. 33: Daňové příjmy obcí a DSO k 30.6.2012

Daně a poplatky z vybraných činností a služeb dosáhly celkem **7,9 mld. Kč**, proti pololetí minulého roku vzrostly o 0,7 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 66,5 %). Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí byly vykázány ve výši 1,7 mld. Kč, místní poplatky ve výši 3,4 mld. Kč a ostatní odvody z vybraných činností a služeb ve výši 1,8 mld. Kč.

Přímé srovnání vykázaných hodnot v jednotlivých skupinách příjmů s hodnotami dosaženými v loňském prvním pololetí nelze provést, neboť v tomto roce došlo k několika změnám v zařazení výdajů do jednotlivých položek, případně i k vytvoření položek nových. Změny se týkají účtování a vykazování poplatků za komunální odpad a dále příjmů obcí z loterií a hazardních her v návaznosti na novou právní úpravu zdanění „hazardu“. Z hlediska rozpočtové skladby se jedná o změny v podseskupeních 133, 134 a 135.¹⁹

V průběhu pololetí obce poprvé přijaly do svých rozpočtů příjmy z odvodů z loterií a jiných podobných her podle nové právní úpravy. Z výnosu odvodu z loterií a jiných podobných her dle § 41b odst. 1 zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách bylo obcím k datu 30. 6. 2012 převedeno celkem 154,0 mil. Kč. Z výnosu odvodu z výherních hracích přístrojů a jiných technických herních zařízení dle § 41b odst. 2, 3 a 4 tohoto zákona bylo obcím převedeno celkem 1,216 mld. Kč.

Příjem obcí ze správních poplatků, které jsou stanovené zákonem o správních poplatcích za správní úkony a správní řízení, dosáhl 1,0 mld. Kč, ve srovnání s pololetím předchozího roku byl nižší o 0,3 mld. Kč.

Výnos **daně z nemovitostí**, která je výlučným příjmem obecních rozpočtů, dosáhl **5,8 mld. Kč**, to je o 0,6 mld. Kč více oproti pololetí minulého roku. K nárůstu částečně přispěla novela zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, kterou se (podle ustanovení § 6 odst. 2) zpevněné plochy pozemků užívané k podnikatelské činnosti nebo v souvislosti s ní stávající předmětem daně z pozemků se speciální sazbou daně.

Obce mohou významněji ovlivnit výši příjmu z daně z nemovitostí, neboť od roku 2009 mají možnost stanovit obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovitosti na území celé obce jeden místní koeficient modifikující výslednou daň (ve výši 2,3,4 nebo 5). Tímto koeficientem se vynásobí daňová povinnost poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, staveb, samostatných nebytových prostorů a za byty, popřípadě jejich soubory, s výjimkou některých zemědělských pozemků. Z celkového počtu 6 246 obcí má pro rok 2012 místní koeficient navýšeno 404 obcí (bez městských částí).

Nedaňové příjmy byly zaúčtovány v souhrnné výši **13,9 mld. Kč** a proti pololetí minulého roku byly vyšší o 0,4 mld. Kč. Největší nárůst byl vykázan na položce výnosy z finančního majetku (příjmy z úroků a z podílu na zisku), jejichž celková výše dosáhla 1,2 mld. Kč, což je

¹⁹ V souvislosti s novelou vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, provedenou vyhláškou č. 452/2011Sb., došlo ke změnám v zařazování jednotlivých poplatků v oblasti systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a ukládání komunálního odpadu (změna názvu položky 1337 na „Poplatek za komunální odpad“ a změna její náplně, dále změna náplně položky č. 1339 „Ostatní poplatky a odvody v oblasti životního prostředí“ a především zavedení samostatné rozpočtové položky 1340 – Poplatky za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, kam obec zařazuje příjmy z poplatku, který obec zavedla vyhláškou o místních poplatcích, nepatří sem poplatky za komunální odpad, který obec vybírá podle obecně závazné vyhlášky, ten patří na položku 1337). Ve srovnání s dosavadním členěním znamenají tyto úpravy pokles příjmů u podseskupení 133 – Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí a zvýšení u podseskupení 134 – Místní poplatky z vybraných činností a služeb).

Další novela vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, provedená vyhláškou č. 96/2012 Sb., zavedla s účinností od 1. dubna 2012 dvě nové položky, které slouží k zaznamenání příjmů z loterií, jedná se o položku 1351 - Odvod z loterií a podobných her kromě z výherních hracích přístrojů, na které se vykazují prostředky z výnosů z loterií mimo herních zařízení (30 % výnosů v členění dle RUD). Na tuto položku patří i dobíhající odvod části výtěžku z provozování loterií a jiných podobných her na veřejně prospěšné účely, který byl zákonem č. 458/2011 Sb. zrušen. Dále o položku 1355 Odvod z výherních hracích přístrojů, na které jsou vykazovány prostředky ve výši dílčího odvodu z výherních hracích přístrojů a jiných technických herních zařízení (§ 41i odst. 1 tohoto zákona).

o 0,5 mld. Kč více nežli v pololetí loňského roku²⁰. Příjmy z pronájmu majetku, které tvoří objemově nejvýznamnější část nedaňových příjmů, činily 5,2 mld. Kč (nárůst proti pololetí minulého roku o 0,1 mld. Kč) a příjmy z vlastní činnosti 3,7 mld. Kč (nárůst o 0,2 mld. Kč). Odvody příspěvkových organizací zůstaly zhruba na úrovni pololetí předchozího roku (0,4 mld. Kč). K mírnému snížení došlo u příjmů z prodeje nekapitálového majetku, dosáhly 1,6 mld. Kč (pokles o 0,1 mld. Kč).

Kapitálové příjmy dosáhly 4,2 mld. Kč a proti loňskému pololetí vzrostly o 0,7 mld. Kč. Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, které tvoří rozhodující část kapitálových příjmů, byly vykázány ve výši 3,7 mld. Kč, což je o 0,6 mld. Kč více, přes tento nárůst zůstávají kapitálové příjmy za úrovní dosahované v minulých letech (např. v období pololetí let 2007-2010 let se pohybovaly v rozmezí 5,1 mld. Kč až 6,7 mld. Kč).

Další součástí příjmů obecních rozpočtů jsou **transfery**, které jsou obcím poskytovány ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtů krajů a z rozpočtů regionálních rad, mezi konsolidované přijaté transfery patří také některé převody z vlastních fondů obcí. Celkový objem transferů, které obce v průběhu pololetí přijaly do svých rozpočtů, činil **26,9 mld. Kč**, což znamená plnění předpokladů rozpočtu 37,6 %. V období 1. pololetí loňského roku, kdy obce ještě zajišťovaly výplatu nepojistných sociálních dávek, činil celkový objem transferů 43,6 mld. Kč.

Rozhodující část tvořily transfery ze státního rozpočtu a z rozpočtů státních fondů, které dosáhly 18,1 mld. Kč, z rozpočtů krajů obce získaly 1,2 mld. Kč a z rozpočtů regionálních rad 1,9 mld. Kč. Zbývající část transferů převedly obce do rozpočtů z vlastních účelových fondů.

Transfery ze státního rozpočtu zahrnují dotace poskytované z kapitoly Všeobecná pokladní správa v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtu hlavního města Prahy (přílohy č. 6 a 7 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2012), dále tzv. ostatní dotace v kapitole Všeobecná pokladní správa a dotace z ostatních kapitol státního rozpočtu.

V podobě finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí a k rozpočtu hl. m. Prahy nedošlo pro rok 2012 ve srovnání s předchozím rokem k žádným změnám. Obsahem finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí zůstává příspěvek na školství, dotace na vybraná zdravotnická zařízení, příspěvek na výkon státní správy a dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím, finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtu hl. m. Prahy zahrnuje příspěvek na školství a příspěvek na výkon státní správy. Vzhledem k úsporným opatřením zapracovaným ve státním rozpočtu nebyly dotace a příspěvky pro rok 2012 valorizovány (stejně jako v předchozích dvou letech) a do objemů příslušných dotačních titulů byly promítnuty pouze vlivy vyplývající ze změny počtu obyvatel, počtu žáků, lůžkových kapacit apod.

K dílčím úpravám však došlo u příspěvku na výkon státní správy pro obce a hl. m. Prahu. Konstrukce příspěvku se nezměnila, avšak do rozpočtu výše příspěvku (sníženého v roce 2011 o 17,6 %) byly promítnuty některé úpravy. V návaznosti na novelizaci zákonů v sociální oblasti (Sociální reformu I), která znamenala delimitaci zaměstnanců z obecních úřadů s rozšířenou působností na Úřad práce ČR, byl objem příspěvku snížen o 0,4 mld. Kč. Další úprava, která naopak působila ve směru navýšení příspěvku, spočívala v zahrnutí položky v kapitole VPS s názvem „Částečná kompenzace snížení příspěvku na výkon státní správy

²⁰ Novelou vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě provedenou vyhláškou č. 452/2011 Sb., byla zavedena nová položka 2146, na kterou jsou vykazovány úrokové příjmy z finančních derivátů, přičemž dosud byl vykazován pouze rozdíl mezi příjmy a výdaji z těchto instrumentů, a to na položce 5146.

v roce 2011 pro obce s rozšířenou působností s ekonomickým dopadem z tohoto snížení“, ve výši 0,2 mld. Kč (částka byla rozdělena mezi všechny obce s rozšířenou působností). Kromě toho došlo ke změnám v souvislosti s nabytím účinnosti novely zákona č. 254/2001 Sb., (vodní zákon) a s ním souvisejícím převodem kompetencí z obcí s pověřeným obecním úřadem na obce s rozšířenou působností. Tato změna však celkovou výši příspěvku neovlivnila, pro obce s pověřeným obecním úřadem znamenala snížení příspěvku o 92,0 mil. Kč a pro obce s rozšířenou působností naopak zvýšení o tuto částku.

Celkový objem finančních prostředků poskytovaných v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a finančního vztahu k rozpočtu hl. m. Prahy stanovený ve státním rozpočtu činí 10,0 mld. Kč, z toho obcím v jednotlivých krajích je určeno 9,0 mld. Kč a hl. m. Praze 1,0 mld. Kč. V rámci této souhrnné částky bylo určeno na příspěvek na školství 1,5 mld. Kč, dotace na vybraná zdravotnická zařízení 0,03 mld. Kč, příspěvek na výkon státní správy 8,2 mld. Kč a dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím 0,2 mld. Kč.

V období 1. pololetí přijaly obce v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a k rozpočtu hl. m. Prahy v měsíčních splátkách finanční prostředky ve výši 5,0 mld. Kč.

V rámci ostatních dotací z kapitoly Všeobecná pokladní správa přijaly obce a hl. m. Praha v průběhu pololetí celkem 0,5 mld. Kč. Převážnou část tvořily dotace na činnosti vykonávané obcemi s rozšířenou působností v oblasti sociálně právní ochrany dětí (0,4 mld. Kč).

Významnou část rozpočtových příjmů obcí, představují **transfery** poskytované přímo z rozpočtu jednotlivých kapitol státního rozpočtu a také ze státních fondů. V průběhu pololetí přijaly obce ze státního rozpočtu (bez kapitoly VPS) a ze státních fondů finanční prostředky v celkové výši **12,7 mld. Kč**, proti srovnatelnému období předchozího roku to bylo o 14,0 mld. Kč méně. Zatímco v předchozích letech tvořily největší objem transfery z rozpočtu Ministerstva práce a sociálních věcí určené na sociální dávky, jejichž výplatu zprostředkovávaly obce s rozšířenou působností, nyní představují největší objem neinvestiční transfery směřující do oblasti přímých nákladů na vzdělávání (jde zejména o dotace na přímé náklady na vzdělávání poskytované hl. m. Praze).

Z kapitoly **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** získaly obce transfery ve výši 6,8 mld. Kč, což představuje mírný nárůst oproti srovnatelnému období roku 2011. Převážná část těchto účelových prostředků zahrnuje přímé náklady na vzdělávání a dotace na soukromé školy určené hl. m. Praze. Obdobně jako v minulém roce byly z této kapitoly podpořeny projekty zaměřené na rozvoj a zkvalitnění vzdělávání, sociální prevence a prevence kriminality, program protidrogové politiky apod.

Objem finančních prostředků ve výši 2,3 mld. Kč (o 0,2 mld. Kč méně proti pololetí loňského roku) obdržely obce z kapitoly **Ministerstva životního prostředí**, z toho značnou část tvořily investiční transfery realizované v rámci vodohospodářských projektů, které byly zaměřené na výstavbu a technickou obnovu kanalizací, čističek odpadních vod, revitalizaci vodních nádrží a rovněž obnovu ekologické stability krajiny. Další prostředky byly použity na podporu zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží, snižování rizika povodní, zlepšování kvality ovzduší apod.

Z kapitoly **Ministerstva pro místní rozvoj** přijaly obce účelové prostředky ve výši 0,8 mld. Kč (o 0,7 mld. Kč méně proti srovnatelnému období). Transfery byly uvolněny na obnovu majetku postiženého živelní pohromou, na obnovu místních komunikací, na podporu regionálního rozvoje apod. Značná část prostředků byla rovněž uvolněna pro hlavní město Praha prostřednictvím operačních programů Praha Adaptabilita (projekty v oblasti vzdělávání,

zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji apod.) a Praha Konkurenceschopnost (podpora projektů v oblasti veřejné dopravy, informačních a komunikačních technologií, zlepšování životního prostředí apod.).

Tabulka č. 71: Přehled o transferech a půjčkách přijatých obcemi a DSO ze státního rozpočtu a ze státních fondů v 1. pololetí 2012 (v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Ministerstvo financí	0,4	0,4		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	492,5	472,4	20,1	
Ministerstvo vnitra	208,0	88,7	119,3	
Ministerstvo životního prostředí	2 273,6	202,9	2 070,7	
Ministerstvo pro místní rozvoj	807,1	217,6	589,5	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	79,1	3,6	75,5	
Ministerstvo dopravy	150,6	91,2	59,4	
Ministerstvo zemědělství	533,1	88,2	444,9	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	6 807,2	6 785,9	21,3	
Ministerstvo kultury	141,2	74,1	67,1	
Ministerstvo zdravotnictví	1,7	1,7		
Národní fond	110,0	8,3	101,7	
Operace státních finančních aktiv	19,4	8,5	10,9	
VPS - transfery v rámci souhrn. dotačního vztahu	5 006,6	5 006,6		
VPS - ostatní transfery	529,4	515,8	13,6	
Státní zemědělský intervenční fond	580,1	85,0	495,1	
Státní fond životního prostředí	324,0	8,7	231,4	83,9
Státní fond dopravní infrastruktury	125,2	7,8	117,4	
Státní fond rozvoje bydlení	18,3	12,8		5,5
Státní fond kinematografie	7,6		7,6	
C e l k e m	18 215,1	13 680,2	4 445,5	89,4

Z kapitoly **Ministerstva práce a sociálních věcí** přijaly obce transfery v celkové výši 0,5 mld. Kč (v důsledku změny ve vyplácení sociálních dávek to bylo proti pololetí předchozího roku o 13,0 mld. Kč méně). Značnou část z celkového objemu představují především transfery na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, neinvestiční nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a transfery na doplatky dávek pomoci v hmotné nouzi. Další prostředky byly obcím uvolněny na aktivní politiku zaměstnanosti a financování společných programů EU a ČR zaměřené na zlepšení struktury pracovních míst, snížení nezaměstnanosti apod.

Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolnilo navíc příspěvkovým organizacím zřízeným obcemi přímo (bez prostřednictví rozpočtu obce) prostředky ve výši 0,7 mld. Kč, a to v rámci dotačního titulu neinvestiční nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Finanční prostředky, které obce přijaly z kapitoly **Ministerstva zemědělství**, činily 0,5 mld. Kč a zůstaly tak na úrovni stejného období předchozího roku. Převážná část transferů směřovala do oblasti investic na výstavbu a technickou obnovu vodovodů a úpraven vod, čistíren a kanalizací. Neinvestiční přijaté prostředky byly určeny pro obce na hospodaření v lesích a na obnovu lesních porostů.

Významný zdroj příjmů pro obce představují transfery a půjčky ze státních fondů, v průběhu pololetí obce z těchto zdrojů přijaly celkem 1,1 mld. Kč. Ze **Státního zemědělského intervenčního fondu** získaly obce transfery v celkovém objemu 0,6 mld. Kč. V rámci společných programů EU a ČR směřovaly prostředky především do obnovy a rozvoje vesnic,

do občanského vybavení a služeb v obcích např. v oblasti školství, zdravotnictví, základní obchodní infrastruktury a sportovních aktivit. V rámci ochrany rozvoje kulturního dědictví venkova byly podpořeny stavební obnovy památkových budov apod. V oblasti lesnictví byly realizovány akce týkající se lesnické infrastruktury a nákupu lesnické techniky.

Ze **Státního fondu životního prostředí** obce přijaly v minulém roce finanční prostředky ve výši 0,3 mld. Kč. Finanční prostředky směřovaly obdobně jako v předcházejících letech na opatření k ochraně vod, k ochraně přírody ve volné krajině a chráněných územích, dále byla podpořena opatření na zlepšení stavu ovzduší i půdy. Značná část prostředků byla rovněž uvolněna v rámci Programu GIS – zelená úsporám, který je zaměřený na úspory energie a obnovitelné zdroje energie v rodinných a bytových domech.

Účelové prostředky ve výši 0,1 mld. Kč získaly obce ze **Státního fondu dopravní infrastruktury** na výstavbu a obnovu silniční sítě statutárních měst, další prostředky byly určeny na financování dopravní infrastruktury v příslušných oblastech.

Celkové výdaje obcí ve sledovaném období dosáhly **103,9 mld. Kč**, to je 39,3 % úrovně předpokládané rozpočtem. V pololetí předchozího roku činily výdaje 122,6 mld. Kč.

Běžné výdaje byly vykázány ve výši **82,4 mld. Kč** a proti pololetí loňského byly nižší o 13,4 mld. Kč, plnění předpokladů rozpočtu činilo 46,6 %.

Největší skupinu výdajů obcí tvoří výdaje na nákup vody, paliv, energie, služeb a ostatní nákupy, ve sledovaném období dosáhly v souhrnu 22,2 mld. Kč, což bylo o 0,5 mld. Kč méně proti pololetí loňského roku. V rámci skupiny došlo ke snížení výdajů na položce nákup služeb (o 0,1 mld. Kč) a zejména na položce ostatní nákupy o (0,4 mld. Kč), která zahrnuje široké spektrum výdajů (výdaje na opravy a udržování, programové vybavení, cestovné pohoštění, účastnické poplatky na konference, nákup uměleckých předmětů). Lze proto předpokládat, že zejména v této oblasti spatřují obce možnost částečných úspor. Naproti tomu výdaje na nákup vody, paliv a energie vzrostly o 0,1 mld. Kč.

Tabulka č. 72: Výdaje obcí a DSO k 30. červnu v letech 2010 – 2012 (v mil. Kč)

	2010	2011	2012	Index	
				2011 2010	2012 2011
I. Běžné výdaje	94 526,2	95 962,6	82 397,1	101,5	85,9
z toho:					
Platy a ostatní platby za provedenou práci	11 744,7	11 749,8	11 537,5	100,0	98,2
Nákup materiálu	1 821,6	1 714,3	1 653,3	94,1	96,4
Nákup vody, paliv, energ., služeb a ost. nákupy	23 690,3	22 656,8	22 224,0	95,6	98,1
Výdaje na dopravní obslužnost	2 069,3	2 226,0	2 359,4	107,6	106,0
Neinvestiční transfery podnikatel. subjektům	7 554,5	8 996,9	9 181,7	119,1	102,1
Neinvestiční transfery nezisk. a podob. org.	5 281,5	5 454,9	2 698,4	103,3	49,5
Neinvestiční transfery příspěv. a podob. org.	15 882,5	16 765,8	19 499,1	105,6	116,3
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	13 358,9	12 938,2	376,6	96,9	.
z toho: sociální dávky	13 014,7	12 568,3	23,9	96,6	.
II. Kapitálové výdaje	30 157,8	26 603,8	21 525,3	88,2	80,9
z toho:					
Investiční nákupy a související výdaje	26 534,3	23 560,6	19 723,3	88,8	83,7
Nákup akcií a majetkových podílů	385,1	166,5	219,1	43,2	131,6
Investiční transfery podnikatel. subjektům	875,6	908,2	167,8	103,7	18,5
Investiční transfery nezisk. a podobným org.	194,6	118,6	138,2	60,9	116,5
Investiční transfery příspěvk. organizacím	663,1	588,4	501,1	88,7	85,2
Výdaje celkem	124 684,0	122 566,4	103 922,4	98,3	84,8

Na platy a ostatní platby za provedenou práci vynaložily obce 11,5 mld. Kč, proti pololetí předchozího roku to bylo o 0,2 mld. Kč méně. Zde se projevuje jednak snaha o dosažení úspor, ale také to, že obce již nezprostředkovávají výplatu nepojistných sociálních dávek, čímž došlo k redukci počtu zaměstnanců u obcí s rozšířenou působností.

Výdaje obcí na zajištění dopravní obslužnosti činily 2,4 mld. Kč a proti loňskému pololetí vzrostly o 0,2 mld. Kč.

Neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím činily 2,7 mld. Kč a neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím 19,5 mld. Kč, z toho jimi zřízeným příspěvkovým organizacím 16,5 mld. Kč a cizím příspěvkovým organizacím 3,0 mld. Kč. Srovnání hodnot jednotlivých položek s hodnotami dosaženými v pololetí minulého roku komplikuje již zmiňovaná metodická změna v zařazování výdajů. Souhrnný objem transferů, které obce převedly do rozpočtů neziskových a podobných organizací (obecně prospěšné společnosti, občanská sdružení církve a náboženské společnosti apod.) a příspěvkových organizací (školská zařízení, veřejná zdravotnická zařízení, organizace ve vědě a kultuře) zůstal zhruba na úrovni vykázané v pololetí minulého roku.

Významná změna ve vyplácení nepojistných sociálních dávek se projevila ve výši transferů určených obyvatelstvu. Zatímco v loňském pololetí činil objem neinvestičních transferů obyvatelstvu 12,9 mld. Kč a z toho objem vyplacených sociálních dávek činil 12,6 mld. Kč (prostředky na dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky zdravotně postiženým a prostředky na příspěvek na péči, jejichž výplatu příjemcům zprostředkovávaly obce s rozšířenou působností a hl. m. Praha), v letošním pololetí činily transfery obyvatelstvu pouze 0,4 mld. Kč, z toho výdaje na sociální dávky 24,0 mil. Kč.

Kapitálové výdaje obcí činily **21,5 mld. Kč**, což znamená snížení proti pololetí minulého roku o 5,1 mld. Kč. Dosavadní plnění předpokladů rozpočtu dosáhlo 24,5 %.

Na investiční nákupy a související výdaje, které představují objemově nejvýznamnější položku kapitálových výdajů, vynaložily obce 19,7 mld. Kč, proti pololetí minulého roku to bylo o 3,8 mld. Kč méně. Trend poklesu investičních výdajů obcí se projevil již v loňském roce, takže v letošním pololetí byly výdaje na investiční nákupy o 6,8 mld. Kč, tj. zhruba o jednu čtvrtinu nižší nežli v pololetí roku 2010. Lze předpokládat, že na úrovni obcí dochází k přehodnocení nebo odložení mnoha investičních záměrů.

Pokles výdajů byl vykázan dále na položce investiční transfery podnikatelským subjektům (zatímco v pololetí minulého roku dosáhly 0,9 mld. Kč²¹, v letošním pololetí to bylo pouze 0,2 mld. Kč) a dále na položce investiční transfery poskytované příspěvkovým organizacím (pokles o 0,1 mld. Kč).

Nárůst kapitálových výdajů byl vykázan pouze na položkách výdaje na nákup akcií a majetkových podílů a výdaje na transfery neziskovým a podobným organizacím, tyto výdaje však v rámci celkových kapitálových výdajů představují pouze velmi malou část.

4. Příjmy a výdaje regionálních rad

V rozpočtu bylo předpokládáno, že v roce 2012 dojde k obnovení dynamiky čerpání prostředků z fondů Evropské unie prostřednictvím regionálních operačních programů, přerušené v loňském roce. Z výsledků vykázaných ke konci pololetí tohoto roku vyplývá, že rozpočtové hospodaření se vyvíjí obdobně jako v pololetí předchozího roku, to znamená, že příjmy a výdaje regionálních rad zaostávají za předpoklady rozpočtu i za úrovní dosahovanou v letech 2009 – 2010, a také i v tomto roce provázejí činnost některých regionálních rad problémy, které negativně ovlivňují proces čerpání finančních prostředků z fondů EU.

Tabulka č. 73: Příjmy a výdaje regionálních rad (v mil. Kč)

Ukazatel	Skutečnost k 30.6. 2011	rozpocet 2012		Skutečnost k 30.6.2012	% plnění rozpočtu	Index 2012/ 2011
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
Nedaňové příjmy	112,6	150,0	150,0	91,7	61,1	81,4
Kapitálové příjmy	0,0			0,0		
Přijaté transfery (po konsolidaci)	6 859,0	21 468,3	21 495,0	7 765,5	36,1	113,2
z toho:						
- ze státního rozpočtu	6 722,6	21 198,3	21 225,0	7 548,5	35,6	112,3
- z rozpočtu krajů	136,4	270,0	270,0	216,6	80,2	158,8
Příjmy celkem (po konsolidaci)	6 964,8	21 618,3	21 645,0	7 857,2	36,3	112,8
Běžné výdaje (po konsolidaci)	529,0	1 344,8	1 371,5	559,7	40,8	105,8
Kapitálové výdaje (po konsolidaci)	4 608,7	20 068,3	20 068,3	5 300,2	26,4	115,0
Výdaje celkem (po konsolidaci)	5 138,7	21 413,1	21 439,8	5 859,9	27,3	114,1
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	1 827,1	205,2	205,2	1 997,3	.	109,3

Rozpočet na rok 2012 předpokládal celkové příjmy regionálních rad ve výši 21,6 mld. Kč. V kapitole MMR, které je zprostředkovatelem toku finančních prostředků z Evropské unie regionálním radám, bylo na financování projektů realizovaných v rámci regionálních operačních programů vyčleněno 21,2 mld. Kč (z toho 19,9 mld. Kč na investiční účely a 1,3 mld. Kč na neinvestiční účely). Uvedený objem zahrnoval jak prostředky fondů EU, tak vlastní zdroje státního rozpočtu. Transfery od krajů byly předpokládány ve výši 0,3 mld. Kč.

²¹ V roce 2011 poskytlo hl. m. Praha investiční dotaci Dopravnímu podniku hl. m. Prahy, a. s. na rozšíření trasy metra v celkové výši 1,8 mld. Kč.

V průběhu 1. pololetí dosáhly **příjmy** regionálních rad **7,9 mld. Kč**, což je o 0,9 mld. Kč více nežli v pololetí předchozího roku. Ve srovnání s pololetím předchozího roku se mírně zvýšilo také plnění předpokladů rozpočtu, které dosáhlo 36,3 % (v loňském pololetí to bylo 25,9 %). Přesto se předpoklad návratu k rychlejšímu čerpání finančních prostředků z fondů EU prozatím nenaplnuje.

Regionální rady přijaly z kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj transfery ve výši 7,5 mld. Kč a z rozpočtů krajů ve výši 0,2 mld. Kč. Celkový objem příjmů dále doplnily nedaňové příjmy ve výši 0,1 mld. Kč (tvoří je především příjmy z finančního vypořádání z minulých let, sankční platby a příjmy z úroků).

Výdaje regionálních rad činily **5,9 mld. Kč** a proti pololetí minulého roku byly vyšší o 0,8 mld. Kč. V souladu se záměry rozpočtu představují rozhodující část výdajů kapitálové výdaje, které činily 5,3 mld. Kč, tj. 90,4 % celkových výdajů. Největší objem kapitálových výdajů směřoval do rozpočtů obcí (1,8 mld. Kč), rozpočtů krajů (1,3 mld. Kč) a podnikatelským subjektům (1,7 mld. Kč). Běžné výdaje činily 0,6 mld. Kč a byly zhruba stejné jako v pololetí předchozího roku.

Podle odvětvového členění investičních výdajů byl největší objem vykázán v odvětví dopravy, kam směřovalo celkem 2,1 mld. Kč (ve srovnání s pololetím předchozího roku je to o 0,9 mld. Kč více, avšak ve srovnání s prvním pololetím roku 2010 zhruba o polovinu méně). Výdaje zaměřené na rozvoj bydlení a komunálních služeb činily 0,8 mld. Kč, výdaje do odvětví vzdělávání a školských služeb 0,5 mld. Kč, do odvětví tělovýchovy a zájmové činnosti 0,4 mld. Kč a do oblasti kultury 0,3 mld. Kč.

Hospodaření regionálních rad v 1. pololetí skončilo přebytkem ve výši 2,0 mld. Kč (v pololetí předchozího roku činil přebytek 1,8 mld. Kč).

Hlavní město Praha, které vykonává činnost řídicího orgánu operačních programů pro region soudržnosti Praha spolufinancovaných z prostředků EU, přijalo ze státního rozpočtu, z kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj, celkem 0,4 mld. Kč, z toho na realizaci OP Adaptabilita 0,1 mld. Kč a OP Konkurenceschopnost 0,3 mld. Kč. V loňském prvním pololetí byl celkový objem prostředků na realizaci těchto programů o polovinu vyšší.

5. Zadluženost

Ke konci 1. pololetí vykázaly **obce** (včetně jimi zřizovaných příspěvkových organizací) celkový nekonsolidovaný dluh ve výši **81,3 mld. Kč**, což znamená snížení ve srovnání s koncem minulého roku o 1,1 mld. Kč (tj. pokles o 1,3 %).

V celkovém objemu zadluženosti²² obcí mají nadále nejvyšší váhu bankovní úvěry, jejichž podíl ke konci pololetí mírně klesl (o 0,6 p.b.) a činil 73,3 % celkové zadluženosti. Emitované komunální dluhopisy se na celkové zadluženosti podílely zhruba 17,2 % a zbývající část (9,5 %) tvořily přijaté návratné finanční výpomoci a půjčky ze státního rozpočtu, státních fondů (Státní fond rozvoje bydlení, Státní fond životního prostředí) a ostatní dlouhodobé závazky.

²² Do údajů o zadluženosti jsou od 1.1.2010 zahrnovány stavy na syntetických účtech 281, 282, 283, 289, 322, 326, 362, 451, 452, 453, 456, 457 a 459.

Tabulka č. 74: Souhrnné údaje o zadluženosti obcí ČR od roku 2001 (v mld. Kč)

Ukazatel	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	k 30.6. 2012
Úvěry	22,6	27,3	35,2	38,5	43,7	47,1	46,7	47,4	55,8	59,9	60,9	59,6
Komunální dluhopisy	13,3	15,9	21,7	23,9	23,5	22,9	22,6	22,7	14,7	15,8	14,0	14,0
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	12,4	12,6	13,5	12,4	11,8	10,9	9,9	10,0	10,1	7,6	7,5	7,7
Celkem	48,3	55,8	70,4	74,8	79,0	80,9	79,2	80,1	80,6	83,3	83,3	81,3

V průběhu 1. pololetí přijaly obce úvěry a půjčky ve výši 4,2 mld. Kč a uhradily splátky jistin ve výši 5,4 mld. Kč, tzn. převažovalo splácení úvěrů a půjček nad jejich čerpáním. Tento fakt se pozitivně projevil na už zmíněném poklesu celkového dluhu.

Na celkové zadluženosti obcí se stále výrazně podílí zadluženost čtyř největších měst (hlavní město Praha a města Brno, Ostrava a Plzeň), jejichž dluh tvoří 47,1 % celkové zadluženosti obcí. Celková výše dluhu vykázaná těmito městy činila ke konci pololetí 38,3 mld. Kč. I přes mírný pokles celkového dluhu těchto největších měst oproti stavu vykazanému ke konci loňského roku došlo k mírnému nárůstu jejich podílu na celkovém dluhu všech obcí o 0,5 p.b.

Tabulka č. 75: Souhrnné údaje o zadluženosti hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně od roku 2001 (v mld. Kč)

Ukazatel	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	k 30.6. 2012
Úvěry	8,3	10,8	16,8	18,7	21,7	21,4	20,8	20,5	21,0	24,4	24,6	24,5
Komunální dluhopisy	13,3	15,9	21,7	23,9	23,5	22,9	22,6	22,7	14,7	13,8	12,0	12,0
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	2,6	2,9	3,9	3,3	3,2	3,1	2,9	2,6	3,6	1,9	1,8	1,8
Celkem	24,2	29,6	42,4	45,9	48,4	47,4	46,3	45,8	39,3	40,1	38,4	38,3

Tabulka č. 76: Vývoj podílu zadluženosti hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně na celkové zadluženosti obcí od roku 2001 (v mld. Kč a v %)

Ukazatel	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	k 30.6. 2012
Celková zadluženost obcí v ČR	48,3	55,8	70,4	74,8	79,0	80,9	79,2	80,1	80,6	83,3	82,4	81,3
Zadluženost 4 největších měst	24,2	29,6	42,4	45,9	48,4	47,4	46,3	45,8	39,3	40,1	38,4	38,3
% podíl 4 největších měst na celkové zadluženosti	50,1	53,0	60,2	61,4	61,3	58,6	58,5	57,2	48,8	48,1	46,6	47,1

Dobrovolné svazky obcí vykázaly ke konci pololetí dluh ve výši **2,5 mld. Kč**. Ve srovnání s koncem roku 2011 se výše dluhu nezměnila. Dluh je tvořen především úvěry, které činí 2,1 mld. Kč, zbývající část představují zejména přijaté návratné finanční výpomoci. Dobrovolné svazky obcí využívají získané prostředky především na rozvoj a obnovu místní infrastruktury (vodovody a kanalizace), odpadové hospodářství a na projekty zvyšující atraktivitu jejich území.

Kraje (včetně jimi zřízených příspěvkových organizací) vykázaly ke konci 1. pololetí nekonsolidovaný dluh ve výši **22,7 mld. Kč**, z toho úvěry činily 20,1 mld. Kč (kraje dosud neemitovaly žádné komunální dluhopisy). Ve srovnání s koncem předchozího roku se zadluženost krajů zvýšila o téměř 2,1 % (tj. o necelých 0,5 mld. Kč).

Tabulka č. 77: Souhrnné údaje o zadluženosti krajů ČR v letech 2003 – 2012 (v mld. Kč)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	k 30.6. 2012
Úvěry	0,2	0,4	1,8	6,5	9,4	11,9	17,4	16,6	19,6	20,1
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	1,1	1,1	1,1	1,2	1,0	2,7	3,5	2,5	2,7	2,6
Celkem	1,3	1,5	2,9	7,7	10,4	14,6	20,9	19,1	22,3	22,7

Regionální rady regionů soudržnosti i k 30.6.2012 vykázaly velmi nízkou zadluženost, jejíž hodnota byla nižší než hodnota vykázaná za rok 2011, a sice **1,0 mil. Kč**. Celá tato částka představuje přijatou návratnou finanční výpomoc mezi rozpočty. Regionální rady regionů soudržnosti i nadále hospodaří bez přijatých úvěrů.

Územní rozpočty k 30. 6. 2011 vykázaly v souhrnu zadluženost ve výši **106,5 mld. Kč**, což je o 0,6 % (0,7 mld. Kč) méně než ke konci předchozího roku.